

บทที่ 3

วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อการศึกษา การดำเนินงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ และ สมาชิกกลุ่มอาชีพ ในจังหวัดราชบุรี มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

ศึกษากลุ่มอาชีพที่ได้ลงทะเบียนเป็นผู้ผลิตชุมชน ในการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประจำปี 2547 ในพื้นที่ของจังหวัดราชบุรี

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร ซึ่งเป็นหน่วยวิเคราะห์ในการศึกษานี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ คณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ จำนวนทั้งสิ้น 340 คน และ สมาชิกกลุ่มอาชีพ จำนวนทั้งสิ้น 1,086 คน ที่ลงทะเบียนกลุ่มอาชีพไว้กับหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุน ส่งเสริม และ ได้ลงทะเบียนเป็นผู้ผลิตชุมชนในการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประจำปี 2547 จำนวน 68 กลุ่ม

ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และเก็บจำนวนเท่า ๆ กันโดย

1) ขอความร่วมมือให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มแต่ละกลุ่ม เลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ จำนวน 2 คน โดยการใช้การจับฉลากซึ่งเป็นวิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนรวมทั้งสิ้น 136 คน

2) ขอความร่วมมือให้หัวหน้าสมาชิกกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่ม เลือกสมาชิกกลุ่มอาชีพ จำนวน 2 คน คน โดยการใช้การจับฉลากซึ่งเป็นวิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนรวมทั้งสิ้น 136 คน

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม จำนวนรวมทั้งสิ้น 272 คน และเพื่อให้เหมาะสมกับสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด และมีความกระจายในการศึกษา จึงได้ทำการกำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง จากกลุ่มอาชีพ ในเขตอำเภอ จำนวน 9 อำเภอ และ 1 ถึง อำเภอ ในจังหวัดราชบุรี ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษา

พื้นที่	กลุ่มอาชีพ	กลุ่มตัวอย่าง		
		คณะกรรมการ	สมาชิก	รวม
อำเภอเมือง	12	24	24	48
อำเภอดำเนินสะดวก	10	20	20	40
อำเภอบ้านโป่ง	10	20	20	40
อำเภอโพธาราม	9	18	18	36
อำเภอปากท่อ	8	16	16	32
อำเภอจอมบึง	8	16	16	32
อำเภอวัดเพลง	3	6	6	12
อำเภอบางแพ	3	6	6	12
อำเภอสวนผึ้ง	3	6	6	12
กิ่งอำเภอบ้านคา	2	4	4	8
รวม	68	136	136	272

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดราชบุรี (2547)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ และ สมาชิกกลุ่มอาชีพ ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ การได้รับการอบรม / สัมมนา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มอาชีพ แบ่งเป็น การมีส่วนร่วมในเรื่อง 1) การประชุม วางแผน 2) ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ริเริ่มงานใหม่ 3) การแก้ไขปัญหาการผลิต – การตลาด 4) การบริจาคทรัพย์ 5) ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน 6) การติดตามผลการปฏิบัติ และ 7) การรับประโยชน์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ และ สมาชิกกลุ่มอาชีพ ที่มีต่อการดำเนินงานหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในประเด็น 1) ด้านการผลิต 2) ด้านการเงิน และบัญชี และ 3) ด้านการสนับสนุน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ และ สมาชิกกลุ่มอาชีพ ใน จังหวัดราชบุรี

การทดสอบแบบสอบถาม

ในการศึกษา ได้สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัยแล้วทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยปรึกษากับอาจารย์ และ ผู้มีความรู้ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำมาทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
2. การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2536)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

โดย

α	=	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
k	=	จำนวนข้อในแบบสอบถาม
s_i^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวม
$\sum s_i^2$	=	ผลรวมความแปรปรวนแต่ละข้อ

ผลที่ได้จากการทดสอบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์ คือ ค่า α ได้เท่ากับ .77 แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ และมีความเชื่อมั่น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งประเภทของข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ
 - 1) คณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ และ 2) สมาชิกกลุ่มอาชีพ โดยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกัน
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสารต่างๆ และผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ บทความ รายงานการวิจัย เว็บไซต์ และ สถิติข้อมูลจากห้องสมุดต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และอ้างอิงในการเขียนรายงานการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ของคณะกรรมการบริหาร และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ การได้รับการอบรม/สัมมนา และ ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มอาชีพ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ และ สมาชิกกลุ่มอาชีพ ในประเด็น 1) ด้านการผลิต 2) ด้านการเงินและบัญชี และ 3) ด้านการสนับสนุน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for Social Sciences for Windows) จากนั้น จึงทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) และ สถิติอย่างอื่น ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการสนับสนุนและระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ที่มีต่อการดำเนินงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งประยุกต์จากแนวทางของ Likert (อ้างใน นันทา สารทอง, 2548: 30) โดยให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับการสนับสนุนและความคิดเห็นในการดำเนินงาน มากที่สุด ค่าคะแนน 5
 ระดับการสนับสนุนและความคิดเห็นในการดำเนินงาน มาก ค่าคะแนน 4
 ระดับการสนับสนุนและความคิดเห็นในการดำเนินงาน ปานกลาง ค่าคะแนน 3
 ระดับการสนับสนุนและความคิดเห็นในการดำเนินงาน น้อย ค่าคะแนน 2
 ระดับการสนับสนุนและความคิดเห็นในการดำเนินงาน น้อยที่สุด ค่าคะแนน 1
 การดำเนินงานหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ
 บริหารกลุ่มอาชีพ และ สมาชิกกลุ่มอาชีพ ในจังหวัดราชบุรีใช้วิธีการคิดคำนวณน้ำหนักคะแนน
 ค่าเฉลี่ย (Weight Mean Score) ของการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นในการดำเนินงานหนึ่งตำบล
 หนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ และ สมาชิกกลุ่มอาชีพ ดังนี้

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

โดยที่ WMS = คะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

f_1 = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคะแนนมากที่สุด

f_2 = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม คะแนนมาก

f_3 = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม คะแนนปานกลาง

f_4 = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคะแนนน้อย

f_5 = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคะแนนน้อยที่สุด

TNR = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนข้อคำถามทั้งหมด

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม/ความคิดเห็นมากที่สุด

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม/ความคิดเห็นมาก

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ระดับ การมีส่วนร่วม/ความคิดเห็นปานกลาง

คะแนนค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม/ความคิดเห็นน้อย

คะแนนค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม/ความคิดเห็นน้อยที่สุด

3. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมและ
 ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพและสมาชิกกลุ่มอาชีพโดยใช้สถิติ
 ทดสอบ (กานดา พูนลาภทวี, 2532) ดังนี้

โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right) + \left(\frac{s_2^2}{n_2} \right) \right]^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}}$$

$\bar{X}_1$ = คะแนนเฉลี่ยของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ

$\bar{X}_2$ = คะแนนเฉลี่ยของสมาชิกกลุ่มอาชีพ

s_1^2 = ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ

s_2^2 = ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของสมาชิกกลุ่มอาชีพ

n_1 = จำนวนตัวอย่างคณะกรรมการบริหารกลุ่มอาชีพ

n_2 = จำนวนตัวอย่างของสมาชิกกลุ่มอาชีพ

df = ชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

สมมติฐานคือ

H_0 : ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ($u_1 = u_2$)

H_1 : ระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ($u_1 \neq u_2$)

4. การทดสอบความเป็นอิสระ (Test of Independence)

การทดสอบความเป็นอิสระ เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว โดยมีสมมติฐาน(กานดา พูนลาภทวี, 2532) ดังนี้

H_0 : ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบความเป็นอิสระ คือ

โดยใช้สูตร

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

เมื่อ O_{ij} คือ ความถี่ที่ได้จากการสังเกตในแถวที่ i คอลัมน์ที่ j

E_{ij} คือ ความถี่ที่ควรจะเป็นในแถวที่ i คอลัมน์ที่ j

$$E_{ij} = \frac{n_{i.} \cdot n_{.j}}{N}$$

$n_{i.}$ คือ ความถี่รวมในแถวที่ i

$n_{.j}$ คือ ความถี่รวมในคอลัมน์ที่ j

N คือ ความถี่รวมทั้งหมด

r คือ จำนวนแถว

c คือ จำนวนคอลัมน์

$\sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c$ คือ ผลรวมของทั้งหมดทุกแถวทุกคอลัมน์

df คือ ชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)